

WOORD, KLANK & BEELD

CD KLASSIEK

Cellosonates
Ludwig van Beethoven

Hoe kan een artiest een kunstminnende vorst plezieren? Of beter gezegd, hoe kun je je als componist verzekeren van koninklijke sponsoring? Mozart en Haydn losten dit op door een aantal vioolkwartetten af te leveren met daarin een prominente rol voor de cello, het instrument dat vorst Frederik Wilhelm van Pruisen zelf bespeelde. Maar gezien het hoge amateursgehalte van 's mans cellospel moesten allerlei technische hindernissen worden overbrugd.

Beethoven vond in 1797 een nieuwe oplossing. Hij schreef een sonate waarin cello en klavier gelijkwaardig werden behandeld. Beide instrumenten zouden de melodieën en thema's aanbren- gen en bewerken, en zelfs een intieme dialoog aangaan. Hoe de componist daarbij nog het volumeprobleem van de klank oploste – de piano klonk toen al krachtiger door dan de cello –, willen we hier niet verklappen. Maar de jon-

ge componist slaagde er wonderwel in.

De Britse pianiste Angela Hewitt neemt samen met Daniël Müller-Schott alle Beethoven-sonates voor cello op. Op deze eerste cd staan de twee sonates van opus 5 uit 1797 gecombineerd met het twaalf jaar later geschreven opus 69. Opus 5 nummer 1 begint ietwat zoekend en aarzelend, tot de cello uitpakt met een krachtige melodie. Dergelijke keuze is niet gemaakt in het tweede deel van hetzelfde opus 5. Daar zitten we meteen op het puntje van onze stoel met fortissimi en grote dramatiek.

De prachtige maar bewogen middelen van beide sonates zijn veeleer gelijklopend, waarna de spanning in beide gevallen weer wijkt voor een eerder landelijk rustig deel. Kortom, hier horen we echte *Sturm und Drang*.

De twaalf jaar 'jongere' sonate opus 69 stamt uit de periode van Beethovens volle meesterschap en zijn neiging 'heroïek' te verklanken. Maar de eerste beweging van bewuste sonate is gewoonweg onvergetelijk. Zo'n prachtige cel- lomelodie als dit openingsallegro wordt pas eens in de vijftig jaar geschreven. (JC)

Ludwig van Beethoven, *Cello Sonatas Opus 5 en 69, volume 1*, door Daniël Müller-Schott (cello) en Angela Hewitt (piano), Hypérion (distributie Laval), CDA67633, 9 euro.

CD KLASSIEK

Vioolkwintetten
Ludwig van Beethoven

Nogmaals beluisteren we Beethoven. Ditmaal zijn het zijn vioolkwintetten. Voor het kwintet opus 4 herwerkte Beethoven de muziek van een octet voor blazers (namelijk opus 103) tot een vioolkwartet met een extra partij voor een tweede altviool. Met die recyclagetechniek was hij trouwens niet aan zijn proefstuk toe, want eigenlijk is ook het andere kwintet (opus 29) gebaseerd op een eerder werk.

Nu was deze recyclage geen uitvinding van Beethoven, want een generatie eerder had ook Mozart

al het materiaal van zijn serenade KV388 gebruikt voor het mooie kwintet KV406.

Beethovens vioolkwintetten zijn gave voorbeelden van 's mans meesterschap en duidelijk verfijnder dan de octetten die eraan ten grondslag lagen. De componist pakt erin uit met verrukkelijke thema's die hij in telkens vier bewegingen verder uitdiept. Bovendien zitten de kwintetten vol met humor en knappe 'losse' contrapuntachtige elementen. Kortom, wie het niet weet, zou nooit denken dat deze glorieuze muziek niet meteen door Beethoven in de huidige vorm is neergeschreven.

Het Nash Ensemble is een prima ensemble van over het Kanaal. Ze spelen muziek van de vroege klasi- sieken tot de avant-garde. Meer dan honderd werken zijn zelfs voor dit ensemble geschreven of kregen door hen hun eerste opvoering. (JC)

Ludwig van Beethoven, *String Quintets Opus 4 & 29*, door The Nash Ensemble, hypérion (distributie Laval), CDA67693, 9 euro.

BOEK TOERISME

Met zicht op Frankrijk
Geogidsen

De Geogidsen worden stilaan een vaste waarde om streken in ons land te leren kennen. Geogids Heuvelland neemt de lezer mee in een stukje West-Vlaanderen bekend van haar 'bergen' en zwaar getekend werd door de Eerste Wereldoorlog.

De gids neemt ons mee doorheen de ontstaansgeschiedenis en evolutie van het landschap. Hoe wer-

den zandbanken heuvels? Volgt een beschrijving van de verschillende deelgemeenten die samen Heuvelland vormen. Pierre Diriken neemt ook de kerkjes en kapelletjes onder de loep. In het kleine Westouter staat er zowel een Lourdesgrot uit 1873 als een kapel ter ere van Onze-Lieve-Vrouw van Czestochowa uit dank voor de bevrijding in 1944.

De auteur schetst de drie vreselijke veldslagen uit de Eerste Wereldoorlog: de slag bij Wijtschate einde 1914, de mijnslag van 7 juni 1917, waaraan een thematische fietstocht wordt gewijd, en dan de grote slag om Kemmel op 25 april 1918, die door de wandelroute *De slag om de Kemmelberg* wordt herdacht. De zware tol van deze gruwelijke periode in de wereldgeschiedenis is in het Heuvelland nog steeds zichtbaar met de dertig Britse begraafplaatsen die de gemeente Heuvelland telt. Besluiten doet Diriken met enkele landbouwkenmerken van de streek. Meer dan driehonderd landbouwbedrijven staan borg

voor een variatie aan producten, gaande van graan en veevoederge- wassen tot aardappelen en tuin- bouw. Meer dan de helft van de bedrijven heeft ook runderen en bijna een derde varkens. Een wonder- mooie streek. (TH)

Pierre Diriken, *Geogids Heuvelland*, Georeto, Kortesseem, 2010, 176 blz., 10,00 euro, ISBN 978 90 7522 453 5.

BOEK ACTUEEL

Naar Haïti
Iny Driessen

In het gezin van schrijfster Iny Driessen wonen twee geadopteerde dochters uit Haïti. Drie maand na de vreselijke aardbeving trekken verschillende gezinsleden naar het land voor een ontmoeting met de biologische familie van de nu reeds jong- volwassen zussen. Driessen houdt de maanden daarvoor een dag- boek bij, waarin ze vertelt over de voorbereidingen in het gezin, haar eigen gezondheidsproble- men en haar spirituele ontwikke- ling. Het laatste deel geeft verslag van de reis zelf en de emotionele ontmoeting met de biologische moeder van de meisjes.

In het voorwoord vraagt ze zich af: „Doe je dat wel, zo'n dagboek schrijven? Wie ben ik dat men

interesse zou hebben voor de klei- ne dingen die mijn leven van bin- nen en van buiten bepalen? Kan ik mezelf zomaar prijs geven, mijn ziel, mijn lichaam, mijn krachten? Mag ik de hechte verbondenheid met mensen, maar ook de kwets- uren van afwijzing aan het papier toe te vertrouwen.” Haar ant- woord is dat schrijven een gave én een opgave is: je hebt de plicht een boodschap van liefde en troost uit te dragen. (EDS)

Iny Driessen, *De andere moeder. Het jaar dat Haïti beefde*, uitgegeven in eigen beheer en te bestellen via jan.goyvaerts@telenet.be of 02 306 02 93. Prijs: 15 euro (zonder verzendingskosten).

BOEK SPIRITUALITEIT

Goed omgaan
met de tijd
Notker Wolf

Langzaam groeit ook in ons taalgebied Notker Wolf uit tot een geliefd geestelijk auteur. De Duitse benedictijn is sinds 2000 abtprimaat van de benedictijnen- orde. De voorbije jaren werd hij bekend vanwege zijn columns, die oorspronkelijk in Duitse vrouwenbladen verschenen, en wegens zijn optredens als rockgi- tarist. Wolf speelt immers al jaren in een covergroepje.

Deze bundel columns gaat over de tijd, ongetwijfeld het duurste luxeproduct van het moment. Het beheer van de tijd is een van de

grondtonen van de regel van Be- nedictus en daarom gaat Wolf er ook graag op in. „Mijn mobiele bestaan mag extreem lijken, maar is helemaal in overeenstemming met de tijdsgeest. Om mijn ver- plichtingen na te komen, moet ik af en toe het leven van een manager met onwaarschijnlijk veel afspraken leven. De andere kant van het verhaal is dat ik daar- naast, als monnik, er een levens- tempo op nahoud dat van een geheel andere orde is.”

Verwacht geen pleidooi voor een algehele terugkeer naar de traag- heid. Daarvoor is de abt te veel een mens van de wereld: voortdurend verwijst hij naar zijn drukke bezigheden en de tijd die hij 'ver- liest' in luchthavens op weg naar alweer een gevuld bezoek. Er staat ons niets anders te doen dan manieren te vinden om binnen de gegeven tijdsdruk 'tijd voor ons- zelf' te vinden.

Dankzij de schrandere opmerkin- gen van Wolf leren we de benedictijnse levenswijze als nuchter en realistisch.

Wolf: „Mij wordt vaak gevraagd of er voor de mensen buiten het klooster ook mogelijkheden bestaan om hun dagelijks leven van structuur te voorzien. Of het zozegegd voor iedereen mogelijk is om in het alledaagse leven de

monnik in zichzelf te ontdekken. Mijn antwoord: in wezen wel.”

In het boek nodigt de abtprimaat dus uit om een beetje zoals de monniken te gaan leven met een gestructureerde dag waarin ook plaats is voor gebed en lezing van de Schrift. Het is dus een pleidooi om je bewust te zijn van je eigen tijd. Gun jezelf de tijd om echt te leven.

Wolf verstoort de bronnen niet waaruit hij zelf leeft, en dat maakt dit luchtige boek tot een inspire- rend getuigenis. Echte en waar- achtige spiritualiteit. (EDS)

Notker Wolf, *Gun jezelf de tijd om echt te leven*. Notker Wolfs persoonlijke boek van de levens- kunst, Altiora, Averbode, 173 blz., 16,95 euro, ISBN 978 90 79956 06 7.